

ת"פ 43665/11/11 - מדינת ישראל נגד אריה שירזי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 43665-11-11 מחלקה משפטית ארצית

לתיקי מכס ומע"מ - תל אביב נ' שירזי(עציר)

בפני כבוד השופט, סגן נשיא (בדימוס) דר' עודד מודריק

מדינת ישראל בעניין:

ע"י עו"ד אורי שפיגל, עו"ד ליאת בכור ועו"ד לירון וקנין;
המחלקה המשפטית הארצית למכס ומע"מ - תל אביב

נגד

אריה שירזי

ע"י עו"ד שלמה בן אריה ועו"ד ויקי פוני

גזר דין

הנאשם אריה (ריקו) שירזי, אדם כבן חמישים ושלוש, אב לארבעה וסב לשניים, נותן את הדין בשל ארבע פרשיות עבירה שבהן הורשע בעקבות הליך הוכחות מתמשך.

קיצור מעשה הוא שהנאשם חבר לאחד ד' (השם המלא חסוי) וקשר עמו קשר להוציא חשבוניות פיקטיביות בהיקף של למעלה מ- 25 מש"ח ועבירות הלבנת הון בהיקף של 14.5 מש"ח. במסגרת מימוש הקשר הפלילי ביצע הנאשם גם עבירות איומים ורישומים כוזבים במסמכי תאגיד. לאחר שנלכד בכף והחלה להתנהל חקירה גלויה נגדו, ביצע פעולה של שיבוש מהלכי משפט.

המתווה הכללי של מסכת העבירות הוא כזה. הנאשם שנוהג להלוות מכספו בריבית קצוצה, נסכם עם ד' שיאתר עבורו לקוחות שיקבלו מן הנאשם הלוואה לפרקי זמן קצרים יחסית בריבית גבוהה ביותר, כאשר החזרי ההלוואה והריבית ימומנו ע"י הנפקת חשבוניות פיקטיביות, המתארות עסקאות (בעיקר בתחום הדלקים) שלא היו ולא נבראו. מקבלי ההלוואה השתמשו בחשבוניות הללו כדי לקזז תשומות מע"מ בעסקיהם, או לקבל החזרי מע"מ מן המדינה ולשלם בכסף הזה את החזרי ההלוואות.

על מנת להסתיר את הפעילות העבריינית, פעל הנאשם ביחד עם ד' ואחרים [כגון מייק מיכאלי, הבעלים של עסק של חלפנות (צ'ינג')] כדי להסתיר את תנועת הכספים בתוך חשבון מוסווה אצל חלפן הכספים. כן הופעלו לצורך השגת היעד הפלילי עסקים חוקיים בתחום האנרגיה והדלקים (למשל חברת לב אנרגיה) כדי "להבליע" את הפעילות הפלילית בתוך העסקים הללו ולהסתיר את פלילותם.

מהלכי קביעת גזר הדין צריכים להתבצע בהתאם לכללי הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, הגלומים בהוראות

סעיפים 40 א' - 40 ט"ו של חוק העונשין. העיקרון המנחה בענישה הוא קביעת יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם [סעיף 40 ב' של חוק העונשין].

לפי שעניינו סובב מספר פרשיות אישום יש לקבוע בשלב ראשון את תחום "מעשה העבירה". התביעה הציעה, על בסיס תבחינים שנקבעו בפסיקת ביהמ"ש העליון [ע"פ 8748/08 **ברכה נ' מ"י**; ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מ"י**] לחלק את האישומים לארבעה תחומים. התחום הראשון עבירות קשירות קשר לביצוע פשע, עבירות על חוק מס ערך מוסף, עבירות לפי פקודת מס ההכנסה, רישום כוזב במסמכי תאגיד ואיומים כלפי הלווה משה תשובה. התחום השני הן עבירות הלבנת הון. התחום השלישי עבירות איומים לפגיעה בעד המדינה ד' שהושמעו באוזני החוקרים. התחום הרביעי הוא שיבוש מהלכי משפט שהתבצע בשלב החקירה.

אני סבור שיש לראות את שני התחומים הראשונים כתחום עבירה אחד, שכן עבירות הלבנת הון הן חלק בלתי נפרד מעבירות המקור במקרה הזה (עבירות המס והרישומים הכוזבים). המזימה הפלילית כוונה לשם השגת רווחי עתק בלתי חוקיים (אי החוקיות נעוצה בעיקר בעבירות המס) וכחלק בלתי נפרד מכך גם הסתרת מקור ההכנסה הבלתי חוקי בדרכים של הלבנת הון.

יתר ראשי התחומים הם כפי שהתביעה הציעה.

על פי מצוות המחוקק עליי לקבוע את מתחם העונש ההולם לכל אחד מתחומי העבירה האמורים. קביעת המתחם תיעשה בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, ממידת הפגיעה בו, ממדיניות הענישה הנהוגה ומן הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה [סעיף 40 ג' של חוק העונשין].

התחום הראשון (עבירות מס, הלבנת הון, איומים)

הערך החברתי שנפגע

עבירות המס נועדו להגן על יציבות המשק ולשמר עקרונות שוויון בנטל המס [ת"פ (ת"א) 40083/07 **מ"י נ' חג'אמי**]. עבירות הלבנת הון תכליתן זהה. העובר עבירות אלה שולח ידו וגוזל מן הקופה הציבורית, פוגע בשוויון החברתי ומרבה את עושרו שלא כדין על חשבון הזולת: **"עברין מס כמוהו כמי שאומר 'שלי שלי, ושליך - שלי'. זו מידת רשעות שהיא יותר ממידת סדום"** (אבות, פרק ה', משנה י"א).

הנאשם פגע בערך החברתי האמור פגיעה חמורה. אכן כבר היו לעולמים פעילויות עברייניות בתחום המס והלבנת הון בהיקפים גדולים הרבה יותר מאלה של הנאשם ושותפיו. לא מן הנמנע שעד המדינה בעצמו פעל בתחום עברייני זה גם בלי שיתוף הנאשם, בהיקפים גדולים מאוד. ובכל זאת, יש לראות את הפגיעה שבאה מידי הנאשם באור מחמיר, משום שהמהלכים בוצעו תוך ניצול "מוניטין" של הנאשם כאדם מסוכן שיש לציית להוראותיו כדי למנוע פגיעה חמורה מידו (אין כל חשיבות לשאלה האם הנאשם נוהג באלימות או באיומי טרור כלפי לקוחותיו באורח קבע. די ב"מוניטין" שצבר כדי להבהיר את הרקע המחמיר של פעילותו הפלילית). זו עובדה שבהקשר לפעילות הזאת, הנאשם נזקק לאיומים קשים

על הלווה משה תשובה.

חלקו של הנאשם בביצוע העבירות

עיקר טיעוני הנגד של הסנגור סבבו את הטענה - שהיה לה ביטוי גם בטרם הכרעת הדין - שהנאשם הוא גורם משני במסכת העבירות הנדונה. הגורם הראשי הוא אותו ד', שהגה את המיזם הפלילי והיה גורם עיקרי במימושו. בעניין זה כתבתי בהכרעת הדין:

הנאשם הוא "בעל הבית" של המיזם הפלילי. הוא המממן והוא המאשר. תהליך הלוואות לא יפתח ולא יתממש בלי בחינה מקדימה וקבלת החלטה בידי הנאשם. בעניין זה הוא יחיד ואין יחיד כייחודו (להבדיל) ד' הוא גורם פעיל - יעיל, הנאשם הוא "המנהיג" (עמוד 70 של הכרעת הדין).

דעתי לא השתנתה מאז הכרעת הדין וגם כעת אני סבור שבתוך ד' האמות של המיזם הפלילי המתואר בכתב האישום ובהכרעת הדין, הנאשם היווה גורם מרכזי וראשון במעלה. אכן ההוצאה לפועל של הרעיון הפלילי הצריכה את שיתופו של ד', שבלעדיו לא ניתן היה להגשים את התוכנית הפלילית, אך בכך אין כדי לגרוע ממרכזיותו של הנאשם.

מדיניות הענישה הנוהגת

בעבר הייתה תופעה של הקלת ראש בערכן של עבירות מס והלבנת הון. עבריינים אלה נתפסו, משום מה, כמסוכנים פחות לציבור מאשר עברייני אלימות, סמים וכיוצא באלה. זה מכבר השתנתה המגמה ובתי המשפט רואים את הפגיעה במרקם החברתי ובמבנה החברתי שהיא פועל יוצא מעבירות כאלה, כמצדיקים ענישה מחמירה.

כל אחד מן הצדדים הציג לפניי שורה ארוכה של פסקי דין שמבקשים לשקף את מדיניות הענישה הנוהגת. התביעה הציגה פסיקה שמשקפת עונשי מאסר שנעים בין חמש לשמונה שנות מאסר (בהסתמך על איחוד תחום עבירות המס ועבירות הלבנת הון לתחום אחד). הסנגור הצביע על פסיקה שנעה בין תשעה לארבעים ושמונה חודשי מאסר.

לאחר שעיינתי בפסקי הדין הללו וגם על בסיס ניסיוני הלא מבוטל בתחום העבירה הזו, אני סבור שיש לקבוע את המתחם בין ארבע לשמונה שנות מאסר.

בעבירות אלה העונש הראוי צריך לכלול רכיב של קנס. גם בעניין זה הפסיקה מחמירה כדי שהמעשה הפלילי "לא ישתלם" לעברייני. התביעה הציעה מתחם של בין 850,000 למיליון ₪. הסנגור גורס שהמתחם צריך להיות נמוך בהרבה.

בהינתן היחס ההולם בין היקפי העלמת המס והלבנת ההון, לבין שיעור הקנס הראוי, הייתי סבור שהצעת התביעה מוצדקת.

שיקולי ענישה בתוך המתחם

נראה לי שהשיקול היחיד שיכול להקטין במידה מסוימת את העונש בתוך המתחם, נובע מכך שהיקפי העבירה אינם גדולים במיוחד. אין לומר שאלה היקפים מבוטלים, אך אני הייתי סבור שיש לקבוע עונש ברף העליון בהתייחס להיקפי עבירה גדולים יותר.

העובדה שהנאשם פעל גם לשם הלבנת ההון שהושג בעבירה והעובדה שהשתמש באיומי אלימות להשגת תכליתו, הן כמובן נסיבות שמחמירות את טיבה ומשמעותה של ההתנהגות הפלילית ומקרבות את העונש אל הרף הגבוה.

הסנגור הצביע על מספר נסיבות חיצוניות לעבירות, שעשויות לגרום להקלה בעונש בתוך המתחם. מצבו הבריאותי של הנאשם, עברו הפלילי שאיננו מכביד במיוחד ומידות תרומיות של עזרה לזולת ושל פעילות מבורכת (בעבר) בתחום הספורט (הנאשם היה שחקן כדורגל מוכשר בצעירותו, עד שנפצע ונאלץ להפסיק פעילות זו).

אכן לנאשם עבר פלילי שפרט לעבירה אחת (סיוע להריגה) שבגינה נידון לעונש של שבע שנות מאסר ויותר, כולל עבירות של איומים, התחזות, הפרעה לשוטר, העלבת עובד ציבור ועוד כיוצא באלה, עבירות שהסתכמו בעונשים קלים מאוד.

מצבו הבריאותי של הנאשם אינו חמור במיוחד. מכל מקום, אין בו כדי להצדיק הימנעות מעונש של מאסר, ואף לא צמצום עונש מאסר ראוי.

אינני מקל ראש בפעילות של "מתן בסתר" שהנאשם ביצע (הגם שהראיות לכך מצומצמות מאוד). אולי לא למותר לומר שדווקא "נדיבות לב" שכזאת, היא סממן אופייני למי שעוסק בפעילות עבריינית הכרוכה במתן הלוואות בריבית קצוצה והבטחת סילוקן באיומים ובאמצעי הפחדה שונים. ודי לחכימא ברמיזה.

התחום השני (עבירות איומים לפגיעה בעד המדינה)

מתחם העונש ההולם

בשלב מסוים בחקירה, השמיע הנאשם פעם ופעמיים באוזני חוקריו, איומים קשים לפגיעה בעד המדינה. הנאשם איים שישגי את עד המדינה גם אם יצטרך להגיע עד קצווי ארץ ולחרוש את כל תחומי הגלובוס. ידו של הנאשם כ"יד אלוהים" (הנאשם השתמש חזור ושנה בביטוי "אלוהים ישלם לו, לעד המדינה, ב'תרופות'") תשיג את עד המדינה גם אם המדינה תעזור לו לשנות את דמותו (גם אם ילבש את דמותו של קוזו אוקמוטו תשיג אותו ידם של שליחי הנאשם).

לעבירות האיומים מן הסוג הזה השלכה כפולה. ראשית, יש בהן משום איום לא מבוטל על חייהם ושלומם של אנשים. עבירות כאלה יש לעקור מן השורש, בין היתר באמצעות ענישה הולמת. שנית, החשש מפני פגיעה מידו של הנאשם, במיוחד נאשם בעל "מוניטין" כמו הנאשם דנן, עלולה להרתיע עדי מדינה בכוח מפני שיתוף פעולה עם גורמי אכיפת

החוק וממילא בכוח הטרור מושלט ומועצם משטר אימים עברייני.

המאשימה מציעה מתחם הולם לעבירות אלה, בין עשרה לשמונה-עשרה חודשי מאסר. כשלעצמי הייתי סבור שהמתחם עשוי להיות גבוה יותר, אבל נוכח העובדה שאין מדובר באיום ישיר אלא בהשמעת דברים מאיימת עקיפה, אני מוכן לקבל הגישה המוצעת.

שיקולי ענישה בתוך המתחם

ברי שבתחום עבירה זה, פעל הנאשם בעצמו וללא שיתוף גורמים אחרים. על כן, מלוא האחריות מוטל לפתחו.

בעניין שיקולים סובבים, ראו את הערותי בעניין מתחם העונש ההולם של התחום הראשון.

בהקשר לתחום עבירה זה, אין מקום לדעתי לעונש של קנס.

התחום השלישי (שיבוש מהלכי משפט)

מתחם העונש ההולם

בשלב החקירה נשאל הנאשם על רשימות לווים שהחזיק בביתו. רשימת הלוויים הייתה בעלת ערך ראייתי רב מאוד (היא שימשה כתמיכה חשובה לעדותו של עד המדינה). הנאשם הכחיש קיומה של רשימה כזו (אף על פי שבאותו שלב כבר מצאה המשטרה את הרשימה בבית הנאשם). בד בבד עם הכחשת קיום הרשימה, פעל הנאשם להעלמתה ממקומה, ובכך עשה לשיבוש מהלכי המשפט.

המאשימה סבורה, וסברתה מקובלת עליי, שמתחם העונש ההולם הוא בין שישה לעשרה חודשי מאסר.

שיקולי ענישה בתוך המתחם

הנאשם הוא האחראי הבלעדי לעבירה זו. יתר השיקולים הם כמתואר למעלה.

גזר הדין

כפועל יוצא משיקולי הענישה השונים שתוארו למעלה, אני גוזר את עונשו של הנאשם כדלקמן:

בגין העבירות שכלולות באישומים הראשון, השני והשלישי שהן: קשירת קשר לעשות פשע לפי סעיף 499 של חוק העונשין; רישום פרט כוזב במסמכי תאגיד במטרה לרמות, לפי סעיף 423 לחוק העונשין (100 עבירות); הוצאת

חשבונית מס לפי סעיף 117 (ב)(3) וסעיף 117 (ב)(2) ו- 3 לחוק מס ערך מוסף בנסיבות מחמירות (56 עבירות); פעולה להתחמקות מתשלום מס לפי סעיף 117 (ב)(1) וסעיף 117 (ב)(2) ו- 3 לחוק מע"מ בנסיבות מחמירות (56 עבירות); מרמה ותחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות לפי סעיף 117 (ב)(8) וסעיף 117 (ב)(3) לחוק מע"מ; הכנת פנקסי חשבוניות כוזבים לפי סעיף 220(4), לפקודת מס הכנסה (56 עבירות); מרמה, עורמה ותחבולה כדי להתחמק ממס בנסיבות מחמירות לפי סעיף 220(5), לפקודת מס הכנסה (74 עבירות). וכן בגין עבירות של עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון ועשיית פעולה ברכוש בידיעה שהוא רכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון. וכן בשל עבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין - שמונה (8) שנות מאסר, שמהן שש וחצי (6½) שנות מאסר לנשיאה בפועל שבמניין תקופות מעצר מיום 26.10.11 עד 10.4.13 ומיום 9.9.15 ועד היום. יתר המאסר על תנאי לשלוש שנים מתום המאסר בתיק זה, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע כמפורט לעיל או עבירה שיש בה יסוד של אלימות או איום באלימות והיא עוון לפחות.

לעונש זה נוסף גם קנס בסך מיליון ש"ח או שמונה-עשרה (18) חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בתוך 120 ימים מהיום.

בגין העבירות הכלולות באישום הרביעי שהן: שתי עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין - עשרים-וארבעה (24) חודשי מאסר שמהם שנים עשר (12) חודשי מאסר לנשיאה בפועל. יתר המאסר על תנאי לשלוש שנים מתום המאסר בתיק זה, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת איומים או עבירה שיש בה יסוד של אלימות והיא עוון לפחות.

בגין העבירה הכלולה באישום השישי שהיא: הכשלת הליך שיפוטי לפי סעיף 244 לחוק העונשין - שמונה-עשרה (18) חודשי מאסר שמהם שישה חודשים לנשיאה בפועל. יתר המאסר על תנאי לשלוש שנים מתום המאסר בתיק זה, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

עונשי המאסר של שנים עשרה (12) חודשי מאסר בפועל בגין האישום הרביעי, ושישה חודשי מאסר בפועל בגין האישום השישי, מצטברים זה לזה וכן מצטברים לעונש המאסר בפועל של שש וחצי (6½) שנים שנגזר בגין האישומים הראשון, השני והשלישי.

סך הכל, יישא הנאשם עונש מאסר בפועל של שמונה שנים, שבמניין תקופות המעצר כמפורט לעיל.

זכות ערעור כדין.

ניתן והודע היום כ"ה כסלו תשע"ו, 07/12/2015 במעמד הנוכחים.

דר' עודד מודריק, שופט
סגן נשיא